

Aandacht voor de aandacht

Het Louis Bolk Instituut heeft onderzoek gedaan naar de werking van homeopatisch verdund goud op bomen. In dit kader is ook de rol onderzocht van de extra aandacht die hierbij aan bomen kan worden gegeven. Want niet alleen dieren maar ook planten reageren op extra aandacht. Tuinders met 'groene vingers' doen dit vaak onbewust. Maar aandacht kun je ook bewust en gericht geven.

In het onderzoek werden drie mogelijke manieren vergeleken om de vitaliteit te versterken van recent verplante, jonge appelbomen in emmers. Na verplanten neemt de vitaliteit immers af totdat de plant opnieuw geworteld is. Alle drie de methoden hadden gemeen dat geprobeerd werd om de vitaliteit te versterken door de op- en neergaande stroom door de boom krachtig te verbinden: de stroom omhoog van de wortels naar de kroon (water en nutriënten) en de stroom naar beneden van de kroon naar de wortels (assimilaten). Ook berusten alle drie de methoden op 'informatie-overdracht' en niet op stoffelijke werking: homeopatisch verdund goud (8 x), biologisch-dynamische spuitpreparaten (2 x koemest en 2 x kiezel) of dagelijks vijf minuten extra aandacht waarbij de verbinding tussen beide stomen 'gedacht' werd. Daarnaast was er natuurlijk een onbehandelde variant. Alle varianten kregen een met het goudpreparaat vergelijkbaar beetje water en dus ook een beetje onbewuste aandacht. De behandeling duurde twee maanden; de uitwerking bleef minstens een jaar zichtbaar.

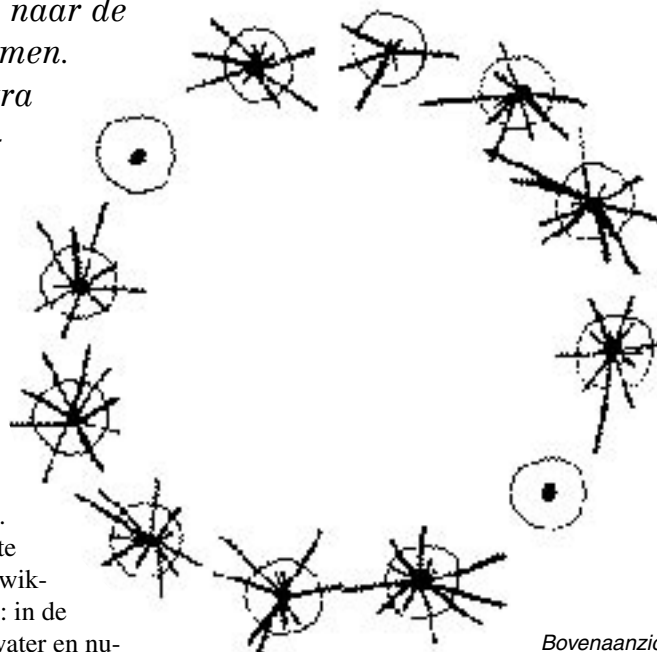
Verbeterde vitaliteit

Alle drie de soorten informatief behandelde bomen vertoonden duidelijke verschillen in vergelijking met de onbehandelde bomen. Alle drie de methoden hebben, op onderling iets verschillende wijze, de vitaliteit -in de zin van

meer vegetatieve groei en minder ziekten- verbeterd. Het goud versterkte de vegetatieve ontwikkeling het sterkste: in de potproeven (met water en nutriënten in overvloed) zelfs té veel, maar in de veldproeven op gewenste wijze. De bd-preparaten nivelleerden de extreme situatie van de potproeven: minder vertakkingen en minder vruchtboomkanker. De extra aandacht leidde tot meer bloemen, minder droogtestress en de zijtakken groeiden meer richting buurbomen dan naar het midden van de kring of naar buiten (zie tekening). Naar aanleiding van de resultaten in deze proef speculeer ik in dit artikel over vrij onbekende aspecten in het boerenbedrijf die mijn inziens meer onderzoek behoeven.

Samenhangend geheel

Het is dus mogelijk om in wetenschappelijk onderzoek een werking aan te tonen van 'informatieve middelen'. Het opvallende was dat deze werking wel gevonden werd in een opstelling waarbij 12 potten in een kring stonden en allen hetzelfde werden behandeld. Er werd geen werking gevonden in een opstelling waarbij de potten op regelmatige afstand van elkaar, individueel en volgens toeval een bepaalde behandeling kregen. Bovendien bleek dat naarmate een boom meer burens had met (toevallig) dezelfde behandeling,

Bovenaanzicht van het takkenpatroon van de 12 potbomen die extra aandacht kregen (twee bomen gingen dood). De takken groeiden sterker richting buurbomen (links en rechts: 60%) dan naar het centrum (22%) of naar buiten (18%). (Illustratie Joke Bloksma)

de vitaliteit sterker was. Er bleek een samenhangend geheel nodig te zijn om de 'informatie aan te nemen' en tot werking te brengen. De noodzaak tot het behandelen van een 'geheel' kennen we ook bij toepassing van homeopatische geneesmiddelen bij de mens. Bij hoest wordt de gehele mens behandeld en niet alleen de luchtpijp. Ook niet elk mens krijgt hetzelfde soort medicijn tegen hoest. Zo is homeopatisch goud ook geen algemeen geldend hulpmiddel na verplanten. Dat ook het 'geheel' een bekend begrip is in de landbouw, is te herkennen aan het begrip 'bedrijfs-organisme'. Dit verwijst naar een samenhangend geheel van percelen, gebouwen en landschapselementen, waardoor maatregelen doorwerken tot in de andere delen van het bedrijf. Zeker als informatieve maatregelen op het bedrijf worden toegepast, zoals bd-preparaten, homeopatische medicijnen of gedach-

tenkracht, is het van belang om op deze samenhangende eenheid te letten. Hetzelfde geldt voor onderzoekers van informatieve maatregelen. Zij moeten een 'geheel' hebben per variant in hun proefopzet. Het behandelde geheel mag dan niet te sterk in verbinding staan met de onbehandelde variant. We zullen in de toekomst dus meer zicht moeten krijgen op 'samenhang'. Welke zaken zijn van belang in het boerenbedrijf om een samenhangend geheel te vormen? Hoe herken je een verbinding en hoe versterk je samenhang?

Het geven van extra aandacht kan op veel verschillende manieren. De ene

wassen boom voor. In dit onderzoek is aandacht gegeven vanuit de volgende twee voorstellingen: een liefdevolle verbinding tussen de op- en neergaande stroom en een verbinding tussen de bomen onderling in de kring opdat ze elkaar stimuleren. Na enkele maanden bleek dat de vitaliteit verbeterd was en de takken van de bomen waren ook werkelijk naar elkaar toe gegroeid. Een andere vorm van aandacht zou vermoedelijk een ander effect gehad hebben. Boeren en wetenschappers moeten zich de kracht van hun gedachten goed realiseren. Objectief onderzoek vraagt absolute neutraliteit of op z'n minst gelijkheid van de aandacht bij de

zelfsprekend om hun appelbomen toe te spreken tijdens het werk. Het is de moeite waard eens stil te staan bij de kwaliteit van de aandacht tijdens het boerenwerk. Mocht hier belangstelling voor zijn, dan wil ik meedenken over het opzetten van een cursus.

Joke Bloksma
Louis Bolk Instituut

Het verslag 'Onderzoek informatieve middelen' is te bestellen door f25,- over te maken op postgiro 3530591 t.n.v. het Louis Bolk Instituut, Driebergen, onder vermelding van de titel.

manier van aandacht is de andere niet. Je kunt in gedachten bijvoorbeeld een boom vrij dwingend een bepaalde kant op laten groeien. Je kunt de boom ook een zee van bloemen toe wensen. Of je spiegelt een jonge appelboom een voorbeeld van een uitgegroeide, vol-

verschillende varianten. In de omgang met kinderen zijn deze verschillende manieren van 'aandacht geven' voor iedereen wel bekend. Alleen het gevoel 'gezien te worden' heeft vaak al een heilzame werking. Voor fruittelers in Zuid-Tirol is het bijvoorbeeld van-

Liesbeth Brants voert de homeopatische bespuitingen uit bij de jonge appelbomen in verschillende opstellingen van de potten (foto Michiel Wijnbergh).